

Månadsuppgift och skattedeclaration

Sammanfattning

Enligt gällande regler ska arbetsgivare lämna uppgift om arbetstagares bruttolön, förmåner och kostnadsersättningar samt preliminärskatt och arbetsgivaravgifter till Skatteverket. Uppgifterna lämnas månadsvis i skattedeklarationen i form av totalsummor för samtliga arbetstagare inom företaget. Motsvarande information specificerad för varje arbetstagare får Skatteverket först när arbetsgivaren lämnar in de årliga kontrolluppgifterna efter årets slut.

Skatteverkets förslag

Arbetsgivare ska till Skatteverket lämna uppgift om lön och skatteavdrag på arbetstagar-nivå varje månad (månadsuppgift). Arbetsgivare ska inte längre lämna årlig kontrolluppgift och sammandrag av sådana uppgifter till Skatteverket.

Månadsuppgift ska lämnas elektroniskt. Under en övergångsperiod om två år kan arbets-givare lämna månadsuppgift på papper. Under övergångsperioden ska behovet av dispens från elektroniskt uppgiftslämnande utredas.

En arbetstagare ska hos Skatteverket kunna se dels den månadsuppgift som arbetsgivaren har lämnat, dels hur stora arbetsgivaravgifter detta motsvarar.

Skatteverket ska tillhandahålla elektroniska förtryckta skattedeklarationer baserade på elektroniskt inlämnade månadsuppgifter.

Förtryckning av en arbetstagares inkomstdeklaration grundas på uppgifter som lämnats i månadsuppgift.

Syftet med Skatteverkets förslag är att skapa marknadskonkurrens på lika villkor genom att försvåra svartjobb och samtidigt förenkla skattehantering, särskilt för småföretag som är arbetsgivare. Av dagens ca 920 000 företag är ca 325 000 arbetsgivare.

Liknande system för månadsuppgift på individnivå finns t.ex. i Danmark, Nederländerna, Ungern och Estland. Norge utreder förutsättningarna för att införa motsvarande system, dock inte med månadsvis inlämning utan med inlämning vid varje utbetalningstillfälle.

Ökad transparens för arbetstagare

En arbetstagare ska löpande hos Skatteverket kunna se uppgift om lön och avdragen skatt som arbetsgivaren lämnat i månadsuppgift till Skatteverket. Om något är fel kan arbetstaga-ren mycket tidigare än idag, redan månaden efter löneutbetalningen, stämma av att avdragen skatt redovisats till Skatteverket. Den risk som en arbetstagare som inte sparar sina lönespeci-fikationer i dag löper att inte få avdragen skatt tillgodoräknad sig försvinner. Förslaget med-för ökad transparens och trygghet för arbetstagare, i synnerhet i sådana arbetsgivar-/arbetsta-garrelationer där det är svårt för arbetstagaren att få en skriftlig lönespecifikation från arbets-givaren. Arbetstagaren ska kunna se hur stora arbetsgivaravgifter månadsuppgiften motsvarar. På så vis kan nedsättningar av avgifterna som är kopplade till t.ex. ålder eller andra indi-viduella faktorer göras mer synliga.

Skattehanteringen följer arbetsgivarens process

Utgångspunkten har varit att följa arbetsgivarens process för löne- och skattehantering. Arbetsgivare ska svara för uppgifter som rör de egna arbetstagarna och Skatteverket för skatteberäkningar enligt gällande skatteregelverk baserade på lämnade uppgifter. Det innebär att inlämningen till Skatteverket kan samordnas med företagets lönehantering vad gäller såväl tidpunkt som informationsinnehåll. Arbetsgivaren ska lämna elektronisk månadsuppgift och Skatteverket summerar, beräknar och förtrycker företagets elektroniska skattedeklaration, vilken arbetsgivaren skriver under elektroniskt. Risken för formella fel och felsummeringar minskar.

Här bör nämnas att en utveckling av reglerna rörande deklarationsombud och en möjlighet till organisationslegitimation skulle förstärka möjligheterna att följa arbetsgivarens process.

Månadsuppgift ska lämnas via Skatteverkets e-tjänst, antingen genom överföring från företagets lönesystem eller genom registrering via e-tjänstens användargränssnitt. Med en interaktiv hjälpfunktion knuten till e-tjänsten kan arbetsgivaren få hjälp i frågor rörande regelverket, t.ex. om en viss ersättning är skattepliktig eller inte, om skatteavdrag ska göras eller om arbetsgivaravgifter ska betalas.

Skyldigheten att lämna årlig kontrolluppgift för tjänst och skyldigheten att meddela arbetstägaren vilka uppgifter som lämnats till Skatteverket försvinner och därmed den administration som detta kräver idag. Den tid som idag åtgår till åtgärder på grund av Skatteverkets avstämningskontroll avseende differenser mellan lämnade skattedeklarationer och årsvisa lönekontrolluppgifter kan sparas in.

För de arbetsgivare som har lönesystem förändras inte den administrativa bördan om lönesystemen anpassas till det nya regelverket för månadsuppgift. För de småföretag som idag sköter sin löne- och skattehantering utan lönesystem och som väljer att använda e-tjänsten blir det en förenkling.

Skatteverket får tillgång till aktuella uppgifter

Genom att uppgift om lön per arbetstägare lämnas månadsvis får Skatteverket ett bättre underlag för urval och kontroll av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt. Det som redovisats kan jämföras med Skatteverkets kontrollsignaler och faktiska iakttagelser vid besök hos företag. Svartjobb kan upptäckas tidigare. Konkurrensvillkoren förbättras för seriösa företag.

För Skatteverket kommer mängden ärenden dock att öka. Eftersom uppgifterna om arbetstägarnas lön och skatteavdrag måste hålla hög kvalitet krävs det att ärendena hanteras snabbt. Hanteringen av månadsuppgifter som lämnas på papper kommer att vara manuell och relativt kostsam.

Skatteverket bedömer att verkets utveckling, drift, m.m. av det tekniska systemet för hantering av månadsuppgift kommer att uppgå till en kostnad om 50 - 70 miljoner kronor. Utvecklingstiden uppskattas till mellan 18 och 24 månader. Till detta kommer kostnad för en interaktiv hjälpfunktion samt för information till arbetsgivare och programleverantörer. Införandet kommer att kräva ett nära samarbete med näringslivets branschorganisationer.

Månadsuppgift skapar nya möjligheter i samhället

Månadsuppgift skapar förutsättningar för andra myndigheter, kommuner och A-kassor att ta del av månadsvisa inkomstuppgifter utan att belasta arbetsgivare eller arbetstägare. Behovet av inkomstuppgifter uppkommer främst vid ansökan om bidrag eller annat ekonomiskt stöd.

Tätare intervall av rapportering av inkomstuppgifter ger bättre underlag för samhällsplanering, eftersom trender kan upptäckas tidigare och med bättre precision.

Skatteverket föreslår att en kostnads-/nyttoanalys med ett brett samhällsperspektiv genomförs. I den analysen bör olika myndigheters behov och nytta av information avseende arbetstagares inkomster vägas mot företagets nytta och administrativa börda.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1.1 Skatteverkets uppdrag	6
1.2 Uppdragets omfattning och avgränsning	6
1.3 Informationsinsamling	7
1.4 Slutrapporten	7
2. Löne- och skattehantering idag	9
2.1 Vad är löne- och skattehantering?	9
2.2 Löne- och skattehanteringens olika moment	9
2.3 It inom löne- och skattehantering	15
2.4 Branschinitiativ	16
2.5 Jämförelse med andra länder	16
3. Övervägande och förslag	18
3.1 Inledning	18
3.2 Obligatorisk månadsuppgift	18
3.3 Elektroniskt uppgiftslämnande	20
3.4 Transparens för arbetstagaren	21
3.5 Arbetsgivarens uppgiftslämnande	22
3.6 Skatteverkets arbete	24
3.7 Övriga intressenter	26
3.8 Rättsliga aspekter	28
4. Månadsuppgift – närmare om förslag på utformning	31
4.1 Allmänt	31
4.2 Löne- och skattehantering med månadsuppgift	31
4.3 Anpassning av administrativa och tekniska system	34
5. Konsekvenser	35
5.1 Arbetstagare	35
5.2 Arbetsgivare	35
5.3 Skatteverket	36
5.4 Övriga intressenter	36
6. Fortsatt arbete	38
6.1 Kostnads-/nyttoanalys ur ett samhällsperspektiv	38
7. Bilagor	39
8. Referensmaterial	40

Inledning

1.1 Skatteverkets uppdrag

Skatteverkets uppdrag att utreda genomförandet av "skatta.se" framgår av regleringsbrevet för budgetår 2008¹. Uppdraget är formulerat enligt följande:

Skatta.se

I Skatteverkets rapport "Svartköp och svartjobb i Sverige" del 2 (Rapport 2007:1) föreslogs en frivillig webbaserad lönecentral, som hanterar hela löneredovisningen med skatteavdrag, kontrolluppgiftslämnande och uträkning av arbetsgivaravgiften. Skatteverket ska utreda de juridiska och ansvarsmässiga aspekterna av ett genomförande av förslaget om en webbaserad lönecentral, "Skatta.se". Skatteverket ska också utreda formerna för utveckling och framtida förvaltning. De juridiska och ansvarsmässiga aspekterna ska redovisas till Finansdepartementet senast den 1 april 2008 och uppdraget i sin helhet redovisas senast den 30 juni 2008.

I Skatteverkets rapport 2007:1 beskrivs en lönecentral på Internet i vilken utbetalaren ska rapportera in lönebelopp, betalningsmottagarens personnummer och utbetalarens organisationsnummer. Lönecentralen ska därefter beräkna och göra preliminärskatteavdrag.

De juridiska och ansvarsmässiga aspekterna har redovisats i delrapporten "En webbaserad tjänst för löneutbetalare"², i det följande kallad "delrapporten", som överlämnades till Finansdepartementet den 31 mars 2008. Mot bakgrund av att lösningsförslaget inte hade utformats i alla sina delar när delrapporten lämnades så har ytterligare rättsliga och ansvarsmässiga aspekter utretts. Dessa redovisas i denna rapport.

1.2 Uppdragets omfattning och avgränsning

Denna utredning avser arbetsgivare, pensionsutbetalare m.fl. som är skyldiga att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter på ersättning för arbete. Av denna grupp behandlas arbetsgivare mera ingående. Med arbetsgivare menas den som är skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter.

Antalet arbetsgivare som lämnade kontrolluppgifter för inkomståret 2007 uppgick till 326 158. Antalet registrerade företag var betydligt fler, ca 920 000 vid utgången av år 2007. Skillnaden mellan dessa båda antalsuppgifter utgörs av de enskilda näringsidkare som inte har anställda.

Följande avgränsningar görs:

Mervärdesskatt, som också redovisas i dagens skattedeclaration, behandlas inte i denna utredning.

Skatteavdrag på räntor och kapital behandlas inte i denna utredning.

¹ Regeringsbeslut 24, 2007-12-19

² En webbaserad tjänst för löneutbetalare, bilaga till dnr 131 90773-08/113

Socialavgifter som ska betalas i form av egenavgifter ingår inte i utredningen, inte heller särskild löneskatt eller andra löneskatter som redovisas i den årliga inkomstdeklarationen.

1.3 Informationsinsamling

I utredningen har information insamlats enligt följande.

Intervjuer	Intervjuerna syftade till ökad förståelse för rutiner och svårigheter inom löneadministration. Ett litet antal djupintervjuer med personer som arbetar med löne- och skattehantering har genomförts. Intervjufrågorna rörde aktiviteter och informationshantering i rutinerna från arbetstagarens tidrapport till inlämning av de årliga kontrolluppgifterna. Dessutom ställdes frågor rörande företagets lönesystem.
Studiebesök	Vid studiebesök har Skatteverket inhämtat erfarenheter från Danmark, Nederländerna och Norge. Studiebesöket i Nederländerna genomfördes tillsammans med deltagare från socialdepartementet.
Statistik	Utöver Skatteverkets egna uppgifter har utredningen arbetat med material från Nuteks mätningar av företagens administrativa börda.
Övrigt	Under utredningen har Skatteverket haft kontakt med FUT-delegationen, Byggbranschens policygrupp mot svartjobb, socialdepartementets SGI-projekt, Kronofogdemyndigheten och Statistiska centralbyrån.

1.4 Slutrapporten

Detta dokument utgör slutrapport för Skatteverkets regleringsbrevsuppdrag.

Rapportens avsnitt 2 är en övergripande nulägesbeskrivning av löne- och skattehantering så som den bedrivs idag. I nulägesbeskrivningen återfinns även en beskrivning av de svårigheter som skattehanteringen för med sig i arbetsgivarens löneadministration. Till nulägesbeskrivningen hör även en jämförelse med andra länder.

I avsnitt 3 presenteras Skatteverkets överväganden och förslag samt rättsliga aspekter.

I avsnitt 4 redogör Skatteverket för den konceptuella lösningen, vad gäller t.ex. informationsflöde, rutiner och teknisk lösning.

I avsnitt 5 redovisas förslaget konsekvenser för arbetstagare, arbetsgivare, Skatteverket och övriga intressenter.

Avslutningsvis lämnar Skatteverket i avsnitt 6 förslag på fortsatt arbete.

För fördjupad läsning av några avsnitt har rapporten följande bilagor.

Bilaga 1 – Exempel från mindre företag

Bilaga 2 – Jämförelse med andra länder

Bilaga 3 – Medverkandekartan

Bilaga 4 – SCB

Bilaga 5 – Rättsliga aspekter

2. Löne- och skattehantering idag

2.1 Vad är löne- och skattehantering?

Med löne- och skattehantering avses här det arbete som är relaterat till beräkning av lön till arbetstagare inklusive det uppgiftslämnande som arbetsgivare ska göra med anledning av detta dels till sina egna administrativa system, dels till Skatteverket. De betalningar av nettolön, skatt och avgifter som är knutna till löne- och skattehanteringen ingår inte.

Löne- och skattehantering utgör en komplex administration. Det ställs höga krav på att slutresultatet blir korrekt. Felaktigheter vid hanteringen kan drabba arbetstagare i form av felaktiga löneutbetalningar, felaktigt gjorda skatteavdrag, felaktigt förtryckta inkomstdeklarationer och fel pensionsgrundande inkomst.

Utöver de materiella och förfarandemässiga krav som lagstiftningen ställer, måste arbetsgivare följa kollektivavtal, liksom företagets interna riktlinjer och regler. De arbets- och skatterättsliga regelverken förändras ofta, vilket ställer krav på arbetsgivare att ständigt hålla sig uppdaterade på området. De vanligaste informationskällorna för mindre företags löneadministratör är leverantörer av lönesystem och revisorer.

För att få en korrekt löne- och skattehantering krävs att arbetsgivare har god kunskap om hela flödet; från arbetstagares rapportering av närvaro- och frånvarotid, förmåner och kostnadsersättningar till upprättande av skattedeklaration och kontrolluppgift. Skattelagstiftningen ställer krav på att arbetsgivare har kunskap om bl.a. vilka ersättningar och förmåner som är skattepliktiga, om skatteavdrag ska göras från ersättningen och med vilket belopp, om ersättningen är avgiftspliktig samt om kontrolluppgift ska lämnas. En vanlig frågeställning är vid vilken tidpunkt en viss ersättning ska redovisas.

Eftersom området är komplext är beroendet av lönesystem stort. Nutek har vid sina mätningar av företagens administrativa börda utgått från att det normaleffektiva företaget har tillgång till lönesystem³.

2.2 Löne- och skattehanterings olika moment

Utformningen av rutinerna för löne- och skattehantering varierar bl.a. beroende på faktorer som företagets storlek, bransch och tillgång till löne- och bokföringssystem. Trots olikheterna har fyra generella moment i arbetsflödet identifierats: löneberedning, löneberäkning, skattedeklaration och kontrolluppgift. I det följande kommer dessa fyra moment att beskrivas närmare.

2.2.1 Löneberedning

Det första momentet i flödet är löneberedning. Löneberedning omfattar insamling, sammanställning och fastställande av bruttolöneunderlag för varje arbetstagare. En viktig del i löneberedningen är att avgöra om en viss ersättning är skattepliktig eller inte.

³ Nutek rapport R 2007:19

Arbetstagare med timlön upprättar tidrapporter med uppgift om antal arbetade timmar samt frånvarotid, med angivande av orsak till frånvaron, t.ex. semester, sjukdom och vård av sjukt barn.

Den vanligaste ersättningsformen är månadslön. Ersättningen är då avtalad till ett fast belopp per månad. Till denna ersättning kan komma olika former av tillägg, t.ex. övertidsersättning, bonus och ackordslön. Den som har månadslön rapporterar som regel endast avvikelser från normal arbetstid (övertid samt olika typer av frånvaro). Utbetald månadslön kan ha tjänats in under utbetalningsmånaden, men i de fall ersättningen ska korrigeras på grund av frånvaro görs detta vanligtvis i efterhand – det vill säga för annan månad än den då frånvaron uppkom.

För företag med lönesystem är löneberedningen avsevärt enklare än för företag som har pappersbaserad beredning. Till detta bidrar den automatiserade beräkningen utifrån olika s.k. lönearter. En löneart specificerar viss typ av ersättning och styr lönebearbetningen i systemet. Exempel på lönearter är månadslön, sjuklön, kvalificerad övertid och timlön. Lönearterna kan vara antingen generella eller branschspecifika, framförhandlade i kollektivavtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Följaktligen kan ett system behöva hantera ett mycket stort antal lönearter, vanligen mer än hundra stycken och det ställs stora krav på att uppgifterna om lönearter uppdateras, t.ex. när kollektivavtal omförhandlas.

Ingen lönecentral

Skatteverket gör bedömningen att en sådan lönecentral som diskuterades i rapporten 2007:1 inte bör genomföras. Bedömningen görs mot bakgrund av följande.

I ett lönesystem registreras närvaro och frånvaro samt förmåner och kostnadsersättningar, t.ex. traktamenten, för varje arbetstagare inför den aktuella lönekörningen, se beskrivningen av de olika momenten i företagets löne- och skattehantering i avsnitt 2.2 ovan. För varje tidsuppgift, kostnadsersättning och förmån ska rätt löneart väljas. Bokföringspraxis måste beaktas. Lönearterna är definierade utifrån arbetsrättslig och skatterättslig lagstiftning samt kollektivavtal. Särskilt komplicerad anses hantering av pensioner och semester vara eftersom de är avtalsbaserade. Eftersom villkoren och därmed löneberäkningarna är så olika har marknadens lönesystem anpassats till olika branscher och avtalsområden. Med branschanpassade lönesystem underlättas löneberäkningen. Lönesystem har även i viss mån anpassats till företaget storlek baserat på antal anställda.

Skatteverket måste tillgodose kravet på likabehandling. Detta innebär att om Skatteverket ska erbjuda en lönecentral på Internet så ska den vara möjlig att använda för alla slags arbetsgivare

Mot bakgrund av ovanstående förutsättningar torde det vara mycket svårt att skapa en användarvänlig och attraktiv lösning. Det skulle krävas omfattande resurser från Skatteverket för att hålla en sådan lösning uppdaterad.

2.2.2 Löneberäkning

Nästa moment i flödet är löneberäkning. När löneberäkningen är klar har beloppet för bruttoersättning fördelats på belopp att utbetala samt innehållen preliminär skatt eller i förekommande fall särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Vid löneberäkningen upprättas också det lönebesked som lämnas till arbetstagaren. Där specificeras vilken ersättning som har utgått och vilket preliminärskatteavdrag som har gjorts. En sådan uppgift ska enligt skattelagstiftningen lämnas till betalningsmottagaren av den som betalar ut ersättning för arbete. I den mån även andra uppgifter, t.ex. semesteruttag och kostnadsersättningar, redovisas i lönebeskedet är det att betrakta som information från arbetsgivare till arbetstagare som inte föräns av skattelagstiftningen.

För att göra en korrekt beräkning av preliminärskatteavdrag måste arbetsgivaren ha uppgift om vilken skattetablell som gäller för arbetstagaren och om det finns något beslut om ändrad beräkning av preliminärskatt och – i så fall – med vilket belopp. Information om detta kan arbetsgivaren få genom att skicka en s.k. CSR-förfrågan⁴ till Skatteverket. Sådan förfrågan skickas vanligtvis i början av inkomståret. Om arbetstagaren senare under året, dvs. efter förfrågningsstillfället, får ett nytt beslut om ändrat skatteavdrag måste denne informera arbetsgivaren.

Många lönesystem innehåller funktioner för att skicka elektronisk CSR-förfrågan. Trots det görs förfrågan ofta via telefonsamtal till Skatteverket.

I lönesystem skapas vid löneberäkningen också en s.k. lönelista. Lönelistan är en sammanställning av bl.a. uppgift om nettolön per arbetstagare och utbetalningsdatum. Listan utgör underlag för löneutbetalning och kan överföras som en fil till företagets bank för utbetalning till arbetstagarna. I företag med få arbetstagare förekommer det att företaget sköter utbetalningen via Internetbank. När företaget har fått bekräftelse från banken på att utbetalning kommer att ske, lämnas lönebesked till arbetstagarna.

Ingen likvidhantering

Skatteverket gör bedömningen att sådan likvidhantering som föreslås i rapport 2007:1 inte bör ingå i lösningsförslaget. Bedömningen görs mot bakgrund av följande.

I Skatteverkets rapport 2007:1 föreslås att skatta.se ska ha en betalningsfunktion som möjliggör för arbetsgivare att betala bruttolönebeloppen till Skatteverket som sedan skulle dra av och behålla avdragen skatt, överföra nettolön till arbetstagarnas bankkonton och skapa en faktura på arbetsgivaravgifter till arbetsgivaren. Skatteverket skulle på så sätt utgöra en central funktion i betalningsflödet mellan arbetsgivare, arbetstagare och banken. Sådana uppgifter ingår idag inte i Skatteverkets uppdrag.

Flertalet arbetsgivare, ca 95 procent, använder elektronisk kommunikation för att skicka betalningsuppdrag till sin bank. Vid de intervjuer som genomförts i utredningen har framkommit att detta fungerar bra. De eventuella svårigheter arbetsgivaren upplever i samband med löneberäkningen kan hänföras till frågeställningar inom skatteområdet.

En lösning som innebär att nettolön för ett stort antal arbetstagare betalas ut via en och samma utbetalare, Skatteverket, medför en onödig risk.

⁴ CSR = Centrala skatterregistret

2.2.3 Skattedeklaration

Steget efter löneberäkning är att upprätta skattedeklaration. Den som är skyldig att göra skatteavdrag eller att betala arbetsgivaravgifter ska månadsvis lämna en skattedeklaration. I skattedeklarationen ska månadens sammanlagda skatteavdrag och arbetsgivaravgifter samt utbetalad ersättning redovisas.

I samband med upprättande av skattedeklaration sammanställs underlagen för beräkning av de olika arbetsgivaravgifterna. Eftersom arbetsgivaravgifter debiteras med olika procentsats beroende på vilken kategori av arbetstagare ersättningen betalats till, måste arbetsgivaren i sina underlag för deklarationen särskilja ersättning till arbetstagarna utifrån dessa villkor. Arbetsgivaren kan vara berättigad till avdrag från redovisade avgifter. Sådant avdrag beräknas på skattedeklarationsnivå.

Gjorda skatteavdragen och underlagen för dessa summeras och redovisas i skattedeklarationen. Kapitalförvaltande bolag, banker, kreditinstitut och andra som har gjort skatteavdrag på utbetalad ränta och utdelning ska dessutom ange underlag och beräkna avdragen skatt på ränta och utdelning. Också dessa uppgifter redovisas alltså i skattedeklarationens arbetsgivarandel, trots att de inte är hänförliga till utbetalad ersättning för arbete.

Belopp som ska redovisas i skattedeklaration hämtas från löne- och redovisningsystem. De förs över till den av Skatteverket utskickade (och med identitetsnummer och redovisningsperiod förtryckta) deklaraionsblanketten som därefter skrivs under av firmatecknaren och skickas in per post. De elektroniska rapporter som skapats med det tekniska format som Skatteverket bestämt kan läsas in i den elektroniska deklaraionsrutinen på Skatteverkets webbplats, för att där skrivas under elektroniskt av firmatecknaren eller ett utsett deklaraionsombud.

2.2.4 Kontrolluppgift

Den som betalat ut ersättning för arbete ska senast den 31 januari året efter inkomståret lämna kontrolluppgift för inkomst av tjänst till Skatteverket. Samtidigt ska arbetsgivaren skicka ett meddelande till arbetstagaren, innehållande motsvarande uppgifter.

I kontrolluppgift ska arbetsgivaren för var och en av arbetstagarna lämna uppgift om bl.a. bruttolön och förmåner som under inkomståret givits ut samt gjorda skatteavdrag. Kontrolluppgiften utgör underlag för de uppgifter som kommer att förtryckas i arbetstagarens inkomstdeklaration.

I samband med att kontrolluppgifterna upprättas gör arbetsgivaren vanligen en avstämning av totalbeloppen för bruttolön, förmåner och andra ersättningar samt arbetsgivaravgifter och utbetalad nettolön. Vid denna avstämning jämförs uppgifter som hämtas från bokföringen med belopp som tas fram ur lönesystemet. Det är då inte ovanligt att det upptäcks felaktigheter eller ofullständigheter, exempelvis gällande förmåner och kostnadsersättningar, som föranleder företaget att begära omprövning av lämnade skattedeklarationer.

Lönesystem innehåller funktioner för att skapa och skicka kontrolluppgifter till Skatteverket elektroniskt, via filöverföringstjänst. De arbetsgivare som ska lämna kontrolluppgifter men som saknar eget dataprogram för detta, kan använda sig av ett program som Skatteverket tillhandahåller kostnadsfritt.

Drygt 80 000 arbetsgivare lämnade kontrolluppgifter på papper inför taxeringen 2007. Bland dessa finns det även företag som har tillgång till lönesystem för elektronisk filöverföring av uppgifterna. Ett skäl till att pappersblanketter lämnas kan t.ex. vara en sen kontantutbetalning av lön som ska bokföras på rätt år. Detta kan leda till begäran om omprövning av skattedeklaration.

2.2.5 Fyra exempel från mindre företag

För att få belyst hur arbetsgivare hanterar löner och redovisning av avdragen preliminärskatt på lön har ett antal intervjuer genomförts med relevanta personer inom olika företag. Företagen i fråga har varit av varierande storlek, från tre anställda till flera tusen. En sammanfattning av det som framkommit vid besök hos fyra av dessa företag, som exemplifierar fyra olika sätt att hantera löne- och skatteredovisning, redovisas nedan. En utförligare beskrivning återfinns i *Bilaga 1 – Exempel från mindre företag*.

Företaget ”*Papper också*” har väl inarbetade rutiner som utförs av redovisningsbyrå under visst antal timmar i veckan. Även om redovisningsbyrån har tillgång till ett mindre affärssystem i vilket uppgifter sparas så görs separata manuella beräkningar som sparas och pappersrapporter tas ut ur systemet och sparas i pärmar. Skälet till detta är att underlätta för företagets ägare att enkelt kunna ta del av lönerelaterade uppgifter även när redovisningskonsulten inte är närvarande.

Företaget ”*Klarar själv*” sköter löner och bokföring själv. Företaget använder elektroniska tjänster när det är möjligt och motiverat från effektivitetssynpunkt.

Företaget ”*Köper kringtjänster*” har stort fokus på sin kärnverksamhet. För detta företag är det naturligt att köpa konsulter för sådana uppgifter som inte kräver heltidsnärvaro. Även här sparas många rapporter på papper för tillgänglighetens skull, dock inte beräkningar. Kunskap om systemen finns hos annan personal inom företaget.

Företaget ”*Egen sakkunskap*” är så stort att det är självklart att ha en egen ekonomiavdelning som är verksam på heltid. Inom den enheten finns en löneadministratör.

	Företag 1 <i>Papper också</i>	Företag 2 <i>Klarar själv</i>	Företag 3 <i>Köper kringtjänster</i>	Företag 4 <i>Egen sakkunskap</i>
Typ av arbetsgi- vare	aktiebolag två ägare	aktiebolag en ägare	aktiebolag med dotterbolag flera delägare	tre aktiebolag en ägare
Antal anställda	7	8	7-8 i moderbo- laget	ca 80
Anställnings- former	timlön, utbetal- ning varannan vecka	månadslön	tjänstemän med månadslön	timlön, utbetal- ning månadsvis tjänstemän med månadslön
It-stöd	affärssystem	lönesystem och bokförings- system (olika leverantörer)	lönesystem och bokförings- system (samma leverantör)	affärssystem
Ansvar för lön	redovisnings- byrå	egen	redovisnings- byrå	ekonomiavdel- ning med löne- ansvarig
Löneberedning	elektroniskt viss dag före lö- neberäkning	elektroniskt löpande registre- ring	elektroniskt viss dag före lö- neberäkning	elektroniskt löpande registre- ring
Löneberäkning	elektroniskt papper (kon- trollutskrift)	elektroniskt papper (kon- trollutskrift)	elektroniskt elektroniskt	elektroniskt papper (kon- trollutskrift)
Skattedeklara- tion, beräkning och underskrift	manuellt och elektroniskt papper/ underskrift	elektroniskt elektroniskt/ e-leg	elektroniskt papper/ underskrift	elektroniskt papper/ underskrift
KU framtagning och inlämning	manuellt och elektroniskt elektroniskt	elektroniskt papper	elektroniskt papper	elektroniskt elektroniskt

Företagen kommunicerar elektroniskt med sin bank, antingen via filöverföring eller Internetbank. Ett av företagen lämnar elektronisk skattedeklaration, men skickar in kontrolluppgifter i pappersform. Det större företaget använder sig av elektroniska lösningar i stor utsträckning men lämnar inte skattedeklaration via Internet.

Inget av de företag där intervjuer har genomförts kan sägas vara helt elektronik- eller pappersbaserat. Några självklara rutiner för löne- och skattehanteringen kan inte urskiljas för mindre företag. De olika rutinerna har troligtvis utvecklats över tiden och företagen upplever inte några tydliga incitament för att ändra väl inarbetade rutiner.

2.3 It inom löne- och skattehantering

2.3.1 Företagens datoranvändning

Datoranvändningen inom företagssektorn är idag mycket hög. I likhet med privatpersoner använder företagen Internet i stor utsträckning. Tidigare undersökningar som Skatteverket gjort pekar på att ca 85 procent av företagen med 1 – 4 anställda och ca 95 procent av företagen med 5 – 9 anställda betalar sina räkningar via Internet. Detta förutsätter förutom tillgång till dator med Internetuppkoppling via bredband/ADSL även att företaget aktivt skaffat sig e-legitimation eller annan form av säkerhetslösning.

Andelen företag med tio eller fler anställda som har höghastighetsanslutning uppgick år 2007 till 87 procent⁵.

Många företag köper bokföringstjänster för att kunna koncentrera sig på kärnverksamheten. 47 procent av företagen med 1- 4 anställda och 39 procent av företagen med 5 – 9 anställda anlitar extern hjälp för hantering av arbetsgivaravgifter. Tillgången till dator och Internet hos företag som säljer bokföringstjänster är hög.

Sammanfattningsvis kan konstateras att svenska företags förutsättningar för elektroniskt uppgiftslämnande till myndigheter är goda.

2.3.2 Lönesystem

De flesta arbetsgivare har idag en datorbaserad löne- och skattehantering, antingen i egen regi eller genom en redovisnings- eller bokföringsbyrå. Uppgifter som framkommit vid de genomförda intervjuerna är att arbetsgivare med fler än tre anställda i princip alltid har lönesystem. I praktiken torde det vara ett mycket litet antal arbetsgivare som inte har något lönesystem.

Hos vissa arbetsgivare är hela löne- och skattehanteringen datorbaserad. I andra företag tas t.ex. löneunderlag (tidrapporter och liknande) fram manuellt. Det finns ett stort antal lönesystem av varierande grad av komplexitet. I många fall har lönesystemen integrerats med bokförings- och redovisningssystem, vilket gör att uppgifter från lönesystemet enkelt kan föras över till bokföringen. I de fall det inte finns någon teknisk integrering av lönesystem och bokföringssystem kan det förra generera bokföringsunderlag, för manuell registrering i bokföringen.

Regelverket på socialavgiftsområdet ändras ofta. Inför varje år uppdateras därför lönesystemen av programföretagen. Arbetsgivaren får uppdaterade versioner antingen genom att ladda ned dem via Internet eller genom att få en CD-skiva.

För att lönesystemen ska kunna uppdateras med nya bestämmelser behöver programföretagen ha framförhållning. Programföretagen har, bl.a. beroende på storlek och resurser, olika förutsättningar att snabbt kunna anpassa sina program till nya bestämmelser. Generellt kan man säga att programändringar som gäller nya procentsatser, belopp och underlag på arbetsgivarområdet fordrar åtminstone ett halvårs framförhållning. För mer genomgripande förändringar krävs längre tid.

⁵ <http://www.scb.se>, IT i företag, Andel företag med tillgång till olika anslutningsalternativ till Internet 2007

2.4 Branschinitiativ

Byggbranschens arbetsgivar- och fackförbund har tagit fram ett handlingsprogram mot svartarbetet inom branschen..

Med branschens program ”Krafttag mot svartarbete” är avsikten att ett antal kontrollfrämjande åtgärder ska införas. Den första punkten avser en legitimationsplikt och närvaroredovisning på byggarbetsplatserna (ID06). Den är redan införd. Bland övriga åtgärds punkter märks särskilt krav som

Låt Skatteverket göra oanmälda arbetsplatsbesök

Specificera skatteinbetalningar på individnivå

Beträffande kravet på specificerade skatteinbetalningar på individnivå anförs följande i ”Krafttag mot svartarbete”:

”Idag ska företag redovisa sina skatter och avgifter i en klumpsumma månadsvis. Av denna redovisning framgår inte hur många anställda som inbetalningen avser. En inbetalning på 50.000 kr kan gälla för 4 anställda likaväl som för 40. Oseriösa aktörer kan upprätthålla en legitim fasad genom att sköta sina inbetalningar men på en felaktig nivå. Genom att koppla inbetalningen till enskilda individer så försvåras redovisning av oriktiga siffror och det skapas möjlighet att bedöma realismen i inbetalningen. Den anställde ska också själv kunna kontrollera att skatter och avgifter är inbetalda för honom/henne. På så vis kan den anställde säkerställa att arbetsgivaravgift och preliminär skatt har betalats in. Med dagens moderna teknik innebär förslaget ett försumbart merarbete för företagen.”

I programmet pekas också bl.a. på samhällets behov av att försvåra missbruk av olika välfärdssystem.

2.5 Jämförelse med andra länder

2.5.1 Förutsättningar för jämförelsen

Skatteverket har studerat andra länder som infört eller överväger att införa bestämmelser om månadsuppgift. Någon heltäckande inventering av vilka länder som infört månadsuppgift har inte gjorts.

En jämförelse med andra länder beträffande skattesystem och skatteadministration måste alltid göras med försiktighet. Varje lands skattesystem bygger på sina unika förutsättningar avseende lagstiftning, näringslivets villkor och sammansättning, geografi, demografi, m.m.

En närmare beskrivning av förhållanden och lösning i respektive land finns i *Bilaga 2 – Jämförelse med andra länder*.

2.5.2 Sammanfattning av jämförelsen

I nedanstående tabell görs en jämförelse mellan Danmark, Holland och Norge, dvs. länder med förutsättningar liknande dem i Sverige. Observera att nedan används begreppet individuppgifter och inte månadsuppgifter.

	<i>Danmark</i>	<i>Nederländerna</i>	<i>Norge</i>
Individuppgift obligatoriskt	eIndkomst (2008)	MEF ⁶ (2006)	LSA ⁷ (utredning genomförd)
Varför individuppgift?	minska missbruk av socialförsäkringssystemet minska administrativa bördan för företag	rapportering av samma uppgift endast en gång	rapportering av samma uppgift endast en gång
Inlämningsmedium	fil (lönesystem) webb (LetLön) papper	fil (lönesystem) webb (Easy Tax) papper (dispens)	fil (lönesystem) webb (Altinn) papper
Inlämning på papper (av antal arbetsgivare)	prognos: stort antal utfall: ca 4 %	prognos: ca 10 % utfall: 0,7 promille	prognos: ca 15 %
Inlämningsfrekvens	månad	månad	händelsestyrd
Säkerhetslösning, lägsta nivå, för identifiering och underskrift	PIN	elektronisk signatur	PIN
Sanktioner	ej för individuppgift	ej för individuppgift	-
Individuppgift till andra myndigheter	ja	ja	ja

I Danmark får arbetsgivare hänföra rättelser av t.ex. oredovisad ersättning till en senare period än den period rättelsen enligt kontantprincipen borde ha hänförts till.

En frivillig ordning med månadsuppgift har prövats i Danmark. Trots att den tekniska lösningen var anpassad till arbetsgivarnas behov var intresset litet. Endast två procent av arbetsgivarna använde systemet. Motsvarande erfarenhet gjordes i Nederländerna.

I övrigt kan konstateras att Danmark, där arbetsgivare kan välja att lämna individuppgift på papper, har lägre krav på säkerhetslösning än Nederländerna som kräver elektronisk rapportering.

⁶ MEF = Mandatory Electronic Filing

⁷ LSA = Lønn, Skattetrekk og Arbeidsgiveravgift

3. Övervägande och förslag

3.1 Inledning

I detta avsnitt presenteras förslagen samt de resonemang och överväganden som ligger till grund för dessa. Avsnittet är strukturerat med utgångspunkt i de intressenter som huvudsakligen berörs av den föreslagna ordningen med månadsuppgift: arbetstagare, arbetsgivare, Skatteverket samt samhället som helhet. Skatteverket ser ett värde i att på detta sätt tydliggöra ordningen med månadsuppgift, i synnerhet för arbetsgivare som har den betydelsefulla rollen som uppördsman för staten.

3.2 Obligatorisk månadsuppgift

Skatteverkets förslag:

Arbetsgivare ska lämna uppgift om ersättning för arbete och skatteavdrag på arbetstagarnivå varje månad (månadsuppgift). Månadsuppgiften ska motsvara dagens kontrolluppgift.

3.2.1 Skäl för obligatorium

En ordning som innebär att arbetsgivare lämnar uppgift om lön och avdragen preliminär skatt (i det följande benämnd månadsuppgift) ska syfta till att skapa marknadskonkurrens på lika villkor genom att försvåra för svartjobb och samtidigt förenkla för företag, särskilt de mindre. Det ska vara lätt att göra rätt men svårt att göra fel. En ordning för månadsuppgifter ska vidare utformas så att svartjobb kan upptäckas tidigare tack vare mer aktuella inkomstuppgifter på arbetstagarnivå. Att förhindra verksamhet som bedrivs helt svart, dvs. utan arbetsgivarregistrering och inlämning av månadsuppgift till Skatteverket, kan inte förhindras med månadsuppgift.

En annan viktig utgångspunkt för förslaget är att arbetstagarens förutsättningar för tillgång till information om egen lön och preliminärskatt ska förbättras jämfört med idag.

Skatteverket har i delrapporten föreslagit att de uppgifter som löneutbetalare redan i dag löpande tar fram för att klara av den nuvarande uppgiftsskyldigheten rörande preliminärskatt och arbetsgivaravgifter i skattedeklaration bör redovisas till Skatteverket varje månad för varje arbetstagare. Under det fortsatta arbetet har de närmare formerna för uppgifter varje månad utretts.

Skatteverket anser att grundtanken, med frivillig månadsuppgift på arbetstagarnivå, från rapport 2007:1 bör tas tillvara och vidareutvecklas mot ett obligatoriskt uppgiftslämnande. Det är i linje med iakttagelser som gjorts vid internationella jämförelser och föreslås i delrapporten. Erfarenheterna från andra länder visar att en ordning där månadsuppgiften är frivillig inte får genomslag i önskvärd omfattning. En förutsättning är därför att det blir obligatoriskt för alla arbetsgivare, ca 325 000 företag, att lämna månadsuppgift.

Under utredningen har månadsuppgifternas rättsliga status analyserats. En grundläggande fråga har varit om månadsuppgift ska fastställas genom beslut. I analysen har bland annat beaktats hur beskattningsbeslut, begäran om omprövning och överklagande enligt nuvarande regelsystem skulle fungera.

I delrapporten föreslogs att arbetsgivare skulle lämna en skattedeklaration för varje arbetstagarare. Under det fortsatta arbetet har konstaterats att det skulle innebära större förändringar i gällande system än vad som tidigare förutsattes om beslut skulle fattas för varje arbetstagarare. Skatteverket föreslår därför i stället att månadsuppgiften ska få samma rättsliga status som dagens lönekontrolluppgift. Enligt nuvarande lagstiftning lämnas en årlig kontrolluppgift för varje anställd enligt lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Kontrolluppgiften ligger till grund för förtryckning av uppgifter i arbetstagarnas inkomstdeklarationer samt Skatteverkets kontroll av skattedeklarationer. Slutsatserna vid en sammantagen bedömning är att om nuvarande kontrolluppgifter lämnas varje månad kan de uppfylla de tänkta funktionerna utan att uppgifternas rättsliga status ändras. Detta innebär att formerna för beskattningsbeslut, omprövningsbeslut m.m. enligt skattebetalningslagen (1997:483) inte behöver förändras.

I grundtanken med månadsuppgift ligger bland annat att arbetsgivare inte längre ska lämna årskontrolluppgift för lön. Månadsuppgiften måste därför innehålla minst den information som krävs för förtryckning av arbetstagarens inkomstdeklaration. Att lämna endast en del av denna information, t.ex. personnummer för arbetstagarare som fått ersättning, är därför inte tillräckligt även om det skulle ge viss nytta ur ett kontrollperspektiv. Månadsuppgifterna ska därför innehålla samma uppgifter som de nuvarande årliga kontrolluppgifter. Skatteverket bedömer dock att det framöver finns möjligheter att begränsa antalet uppgifter som behöver lämnas om uppgifterna redovisas varje månad.

Månadsuppgifterna kan sedan ligga till grund för förtryckning av uppgifter i arbetsgivarens elektroniska skattdeklaration. Den kan också utgöra underlag för förtryckning av uppgifter i arbetstagarens inkomstdeklaration. Skatteverket redogör närmare för frågan om förtryckning och kontrolluppgifter i avsnitt 3.5.

3.2.2 Minskad administrativ börda för arbetsgivaren

Regeringen har satt som mål att minska företagens administrativa kostnader för samtliga statliga regelverk med minst 25 procent fram till år 2010. Ett system med månadsuppgift måste därför införas utan att arbetsgivarnas administrativa börda ökar. För detta krävs att både regelverket och det tekniska stödet för att lämna månadsuppgift utformas så att de följer arbetsgivarnas process för hantering av lön, skatt och avgifter.

Med en samordning mellan arbetsgivarens lönerutiner och uppgiftslämnandet till Skatteverket blir det lätt att göra rätt. Som exempel på sådan utformning som följer arbetsgivarnas rutiner kan nämnas hanteringen för företag som betalar ut lön två gånger per månad. Dessa ska kunna lämna månadsuppgift till Skatteverket direkt efter varje utbetalningstillfälle. I och med att uppgiften kan lämnas i direkt anslutning till utbetalningen minskar risken för oavsiktliga fel.

Arbetsgivaren måste redan i dag varje månad räkna ut löneunderlag och skatteavdrag för varje enskild arbetstagarare – dels för att kunna betala ut lön och skriva en lönespecifikation och dels för att kunna plocka fram uppgifterna när det är dags att lämna in kontrolluppgifterna. Om månadsuppgiften lämnas till Skatteverket i samband med att arbetsgivaren gör sin löneberäkning behöver arbetsgivaren, i förhållande till Skatteverket, hantera löneinformation endast gång.

Arbetsgivaren kan sedan välja om uppgifterna i skattedeklarationen ska lämnas i anslutning till lönekörning, till mervärdesskatteredovisning eller vid annat tillfälle. Den enda restriktionen är att skattedeklarationen ska vara lämnad senast på redovisningsperiodens förfallodag. I större företag hanteras löner och mervärdesskatt vanligtvis av olika personer eller, i de riktigt stora företagen, av olika avdelningar. För dessa innebär möjligheten att lämna uppgifter löpande en ökad frihet i val av tidpunkt för redovisning. För mindre företag som köper redovisningstjänst under visst antal timmar i veckan eller månaden kan det finnas fördelar i att samordna redovisningen till ett tillfälle.

Ungefär hälften av arbetsgivarna anlitar redovisningskonsulter för sin löne- och skattehantering. Det är viktigt att det finns möjlighet för arbetsgivare att utse dessa till ombud, med rätt att lämna månadsuppgift och skattedeklaration elektroniskt. Det är också viktigt att det elektroniska uppgiftslämnandet kan ske med användning av en s.k. organisationslegitimation. Förutsättningar för detta bör finnas vid den tidpunkt då månadsuppgift införs.

Genom förslaget om månadsuppgift anpassas sättet att lämna information till arbetsgivarens rutiner för löneadministration. Dessutom behöver samma uppgift endast lämnas en gång till Skatteverket. Förslaget öppnar i förlängningen också upp för samordningsvinster såväl för offentlig sektor som för arbetsgivarna. Det skulle i framtiden räcka med att lämna uppgifter en gång istället för att lämna samma uppgifter till flera myndigheter.

Skatteverket redogör närmare för utformningen av systemet i avsnitt 4.

3.3 Elektroniskt uppgiftslämnande

Skatteverkets förslag:

Månadsuppgift ska lämnas elektroniskt. Under en övergångsperiod om två år kan arbetsgivare lämna uppgifter på papper. Under övergångsperioden ska behovet av dispens från elektroniskt uppgiftslämnande utredas.

I regeringens handlingsplan för e-förvaltningen sägs att ”År 2010 ska det vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service. Där det är till fördel för medborgare och företagare samt där kvaliteten, säkerheten och produktiviteten kan höjas ska myndigheterna samverka sektorsvis.”

Ett av regeringens insatsområden för att nå detta mål rör förvaltningens kontakter med medborgare och företag. Delmålet för detta insatsområde är: ”Medborgare och företagare kan på ett enkelt sätt utföra och följa ärenden samt ha tillgång till förvaltningens samlade tjänster och information.”

Med månadsuppgift kommer mängden information som arbetsgivare ska lämna till Skatteverket varje månad att öka avsevärt jämfört med idag. Ett elektroniskt uppgiftslämnande är en förutsättning för att arbetsgivarnas uppgiftslämnarbörda ska kunna hållas nere. Det är också en förutsättning för att Skatteverket ska kunna hantera den stora mängd uppgifter det blir fråga om, med tanke på den frekvens med vilken uppgifterna ska lämnas.

En elektronisk rutin för att lämna månadsuppgift och skattedeklaration förhindrar att redovisningar som innehåller felaktiga personnummer, felaktiga summeringar och felaktiga beräkningar lämnas till Skatteverket. Också med hänsyn till detta är elektroniskt uppgiftslämnande därför, enligt Skatteverkets mening, en avgörande förutsättning för månadsuppgiften.

I praktiken torde det för de allra flesta arbetsgivare bli naturligt att lämna månadsuppgift och skattedeklaration elektroniskt.

Mot bakgrund av det som framkommit vid utredningen vad gäller företags utnyttjande av lönesystem samt Internet i sin verksamhet bedömer Skatteverket att månadsuppgift ska lämnas elektroniskt.

Skatteverket bedömer dock att det under en övergångsperiod bör finnas regler som tillåter uppgiftslämnande på papper. Under denna period bör behovet av en möjlighet att få dispens att lämna månadsuppgift på papper utredas.

3.4 Transparens för arbetstagaren

Skatteverkets förslag:

Arbetstagaren ska kunna se innehållet i de månadsuppgifter som arbetsgivaren har lämnat till Skatteverket. Arbetsgivarens skyldighet att vid varje utbetalningstillfälle till arbetstagaren lämna uppgift om skatteavdragets belopp försvinner.

Vid löneutbetalningen innehåller arbetsgivare en del av arbetstagarnas ersättning i form av skatteavdrag som ska tillgodoräknas arbetstagarna som preliminär skatt. Arbetsgivare agerar i detta avseende som uppbördsmän. Arbetsgivare är skyldiga att ge arbetstagarna uppgift om hur mycket skatt som har innehållits. Skatteverket får dock inte uppgift om skatteavdrag som gjorts för enskild arbetstagare förrän i början av efterföljande år, då arbetsgivaren lämnar lönekontrolluppgift.

Om en arbetsgivare inte lämnar korrekt kontrolluppgift måste arbetstagaren – för att tillgodoräknas det gjorda skatteavdraget – kunna styrka det genom att uppgiften (normalt lönespecifikation eller lönebesked) lämnas till Skatteverket.

Om arbetsgivaren i stället lämnar uppgift till Skatteverket om gjorda skatteavdrag för varje arbetstagare varje månad, kan arbetstagaren, t.ex. via ”Min sida”⁸, kontrollera att skatteavdraget redovisats till Skatteverket. Detta ökar tryggheten för arbetstagaren. Den risk, som en arbetstagare som inte sparar sina lönespecifikationer i dag löper, försvinner. Arbetstagaren kan agera tidigare genom att redan månaden efter löneutbetalningen kunna stämna av om avdragen skatt redovisats till Skatteverket. Om skatt inte har redovisats kan Skatteverket på ett tidigt stadium kontakta arbetsgivaren för kontroll eller information. Arbetsgivarens skyldighet, att enligt skattelagstiftningen lämna uppgift till arbetstagaren om skatteavdragets belopp, kan tas bort.

⁸”Min sida” är en säker personlig webbsida där information om individen görs tillgänglig och via vilken individen kan ha en säker kommunikation till offentlig sektor. Inom Skatteverket pågår utveckling av Min sida för kommunikation med medborgare och företag.

Det är, även av andra skäl, av stor vikt för arbetstagare att skyldigheten att lämna kontrolluppgift fullgörs korrekt. Förtryckningen av arbetstagarnas inkomstdeklarationer grundar sig på kontrolluppgiften. Kontrolluppgifterna har även andra funktioner såsom underlag för beräkning av pensionsgrundande inkomst och för beskattning i andra länder. Om uppgift om ersättning lämnas varje månad ökar arbetstagarens möjlighet att följa arbetsgivarens redovisning även i dessa avseenden.

Sammanfattningsvis medför förslaget ökad transparens och trygghet för arbetstagaren, i synnerhet i sådana arbetsgivar-/arbetstagarrelationer där det kan vara svårt för arbetstagaren att få en lönespecifikation av arbetsgivaren.

3.5 Arbetsgivarens uppgiftslämnande

Skatteverkets förslag:

Skatteverket ska tillhandahålla elektroniska förtryckta skattedeklarationer baserade på elektroniskt inlämnade månadsuppgifter.

Om arbetsgivare lämnar en ändrad skattedeklaration inom föreskriven tid ska den redovisade skatten anses vara beslutad till de deklarerade beloppen.

Arbetsgivares skyldighet att till Skatteverket lämna årsuppgift, och sammandrag av dessa uppgifter för inkomst av tjänst försvinner.

Arbetsgivarens skyldighet att årsvis meddela arbetstagaren de uppgifter som lämnas i en årsuppgift försvinner.

Skatteavdrag

I löneberäkningen ingår att utifrån bruttolön och förmåner beräkna skatteavdrag. Idag kan arbetsgivaren t.ex. skicka en CSR-förfrågan till Skatteverket för att få veta hur stort skatteavdrag som ska göras för en arbetstagare. Denna uppgift skulle också kunna byggas in i deklara-tionsgränssnittet så att procentsatsen inklusive belopp automatiskt föreslås i samband med att arbetsgivaren registrerar arbetstagarens personnummer. På så vis skulle det räcka med att arbetsgivaren registrerar uppgift om bruttolön för en viss arbetstagare för att få förslag på hur stort skatteavdrag som ska göras och rapporteras. Denna förenkling skulle främst underlätta för de minsta arbetsgivarna som inte har något lönesystem.

Att avdragen skatt beräknas för varje arbetstagare är en förutsättning för att kunna fullgöra informationsskyldigheten i skattedeklarationen. Beräkningen sker emellertid automatiskt för den som har lönesystem. Eftersom Nutek uppskattar den administrativa bördan utifrån antagandet om ett normaleffektivt företag som har lönesystem, så finns det inte något utrymme för att mäta hur bördan påverkas av en förenkling i rutinerna för beräkning av skatteavdrag. Kostnaden för drift och förvaltning av lönesystemet hänförs inte till löneberäkning, utan ingår som en overheadkostnad i den administrativa bördan för hantering av skattedeklaration.

Förtryckt skattedeklaration

För att upprätta skattedeklarationen sammanställer arbetsgivaren uppgifterna på arbetstagar-nivå. Som redogjorts för ovan inbegriper detta ofta manuell hantering i större eller mindre utsträckning även då arbetsgivare har lönesystem.

När arbetsgivare lämnar månadsuppgift om lön för varje arbetstagare elektroniskt ska den elektroniska skattedeklarationen förtryckas med de summerade beloppen av dessa uppgifter. På så vis faller en stor del av arbetsgivarens arbete med att fylla i arbetsgivar delen på skattedeklarationen bort. Nyttan är störst för de minsta företagen som har en helt manuell löneadministration. De kan även få hjälp t.ex. med att koppla åldersspecifika avgiftssatser mot arbetstagare.

Eftersom en elektronisk rutin för att lämna månadsuppgift och skattedeklaration förtrycker belopp och arbetsgivaravgifter i en elektronisk skattedeklaration, så minskar risken för felaktigt deklarerade belopp till följd av summerings- och beräkningsfel. Med tanke på de stora uppgiftsvolymer som kommer att bli fråga om, bedömer Skatteverket att denna elektroniska förtryckning är en förutsättning för att arbetsgivarnas börda inte ska bli för stor.

Beslut efter rättad deklARATION

Om arbetsgivaren upptäcker att uppgifter som lämnats i skattedeklarationen behöver korrigeras ska arbetsgivaren begära omprövning av de lämnade uppgifterna. En sådan begäran om omprövning på eget initiativ brukar kallas "självrättelse".

En självrättelse kan idag ske antingen genom att en ny skattedeklarationsblankett, med nya uppgifter, skickas in eller genom att ändringen beskrivs i text.

Varje år inkommer ett stort antal självrättelser från arbetsgivare. Under 2004 var det cirka 50 000 arbetsgivare, nästan 20 procent av det totala antalet, som begärde omprövning av tidigare lämnade skattedeklarationer.

Skatteverket har tidigare kartlagt orsakerna till varför arbetsgivare i så stor utsträckning begär omprövning av tidigare lämnade uppgifter. Av självrättelser avseende arbetsgivaravgifter avsåg cirka hälften det numera avskaffade företagsstödet. Vid kartläggningen bedömde Skatteverket att felen som har sin grund i företagets egen löneredovisning troligen beror på att det handlar om små företag som har bristande rutiner för att administrera sin löneredovisning. En fjärdedel av självrättelserna gäller belopp som tidigare har redovisats för fel redovisningsperiod och därför ska omföras till annan period.

Ett sätt att minska antalet ärenden att hantera vore att ändra reglerna om till vilken period en rättelse ska hänföras⁹. Skatteverket bedömer dock att detta skulle förfela syftet med månadsuppgift och innebära för stora förändringar i nuvarande system.

Vid kartläggningen av företagets självrättelser konstaterades att de flesta omprövningsbeslut fattas under de tre första månaderna under ett kalenderår. Detta tyder på att många felaktigheter upptäcks först i samband med upprättande av kontrolluppgifter i januari året efter verksamhetsåret.

I dag krävs det en manuell åtgärd hos Skatteverket för att bifalla en begäran om omprövning av ett tidigare beslut. Mot bakgrund av att en stor del av alla omprövningsbeslut rör ärenden där arbetsgivare lämnat in självrättelser anser Skatteverket att det finns skäl att införa en enklare ordning än att fatta omprövningsbeslut i dessa fall. Ärenden om omprövning tar stora resurser i anspråk för Skatteverket. Skatteverket anser att sådana beslut under vissa förutsättningar ska kunna fattas per automatik (liksom det första beslut som idag fattas i enlighet med deklARATION).

⁹ Se beskrivningen av tillämpningen i Danmark, bilaga 2

Skatteverket föreslår därför en ordning som innebär att när arbetsgivaren har fullgjort sina skyldigheter att lämna månadsuppgift och skattedeklaration, fattar Skatteverket beslut i enlighet med lämnad deklARATION. Om arbetsgivaren fram till redovisningsperiodens förfalldag lämnar nya månadsuppgifter – och utifrån dessa skriver under och lämnar en ny skattedeklaration – kommer ett automatiskt beslut att fattas i enlighet med den senast lämnade deklARATIONEN.

Årskontrolluppgift för lön försvinner

Den som har utbetalat lön, tillhandahållit förmåner samt utbetalat ränta och utdelning m.m. ska efter utgången av inkomståret lämna kontrolluppgift avseende detta. Vid inlämning av kontrolluppgifter till Skatteverket krävs enligt skattelagstiftningen att uppgift även lämnas till arbetstägaren. Nutek har uppskattat företagens kostnader för att fullgöra skyldigheten att lämna årlig kontrolluppgift avseende lön och förmåner till cirka 30 miljoner kr per år.

Om arbetsgivaren löpande lämnar månadsuppgift för sina arbetstägare kan Skatteverket efter årets utgång summera beloppen till en årstotal för varje arbetstägare. Eftersom informationen redan finns hos Skatteverket behöver arbetsgivaren inte skicka in kontrolluppgifter till Skatteverket. Behovet av att arbetsgivaren skickar en uppgift till arbetstägarna försvinner också. Arbetstägaren har via Min sida löpande kunnat följa hur månadsuppgifterna aggregerats. Arbetsgivaren belastas inte av det merarbete som i dag kan uppstå genom att Skatteverket behöver utreda differenser mellan beloppen i kontrolluppgifterna och skattedeklARATIONERNA.

Det tar, enligt Nuteks mätningar, det normaleffektiva företaget en minut att upprätta och lämna en lönekontrolluppgift som inte innehåller några uppgifter om förmåner. Denna beräkning utgår från att företaget använder ett lönesystem för att sammanställa och skapa kontrolluppgiften. I beräkningen utgår Nutek från att arbetsgivaren manuellt stämmer av uppgifterna i kontrolluppgiften mot underlag i lönesystem och bokföring innan uppgiften skickas till arbetstägarna.¹⁰

3.6 Skatteverkets arbete

Bättre kontrollverktyg

Genom att uppgift om lön per arbetstägare redovisas löpande under året får Skatteverket ett bättre underlag för urval och kontroll av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt. Uppgifter som lämnats kan jämföras med kontrollsignaler och iakttagelser i samband med besök hos företag.

Skatteverket ska öka sin synlighet och närvaro hos företagen. Detta kommer t.ex. att ske genom fler besök hos företag. Månadsuppgift skulle bl.a. bidra till effektivare personalliggar-kontroller. Mot bakgrund av det ändrade arbetssättet kommer nyttan av att löpande kunna jämföra de faktiska iakttagelserna med vad arbetsgivaren deklarerat per arbetstägare att öka.

Detta kan i sin tur bidra till sundare konkurrens och ett lägre skattefel.

¹⁰ Nutek rapport R2007:19, sid 80

Lättare att spåra fel i inkomstuppgifter

Kontrolluppgifter kan bli fel och föranleda ändringar. Förändringar jämfört med ursprungligen lämnade uppgifter kan dels bestå i att ytterligare nya kontrolluppgifter lämnas, dels i att tidigare lämnade kontrolluppgifter ersätts med nya.

Lönekontrolluppgifter som av någon anledning inte kan hänföras till en viss arbetstagare läggs i dag i ett s.k. balansregister. Det kan handla om att:

- uppgift om personnummer saknas

- det finns flera identiska kontrolluppgifter för samma arbetstagare

- datumuppgifter är felaktiga

Om dagens årliga kontrolluppgift ersätts med en månadsuppgift, som i sin tur bygger upp skattedeklarationen, försvinner dagens arbete med årsavstämning mellan kontrolluppgifter och skattedeklarationer. Vissa av de fel som i dag finns på kontrolluppgiften, t.ex. att personnummer saknas eller att uppgift lämnas för fel arbetstagare, kan istället uppstå på månadsuppgiften. Genom ett mer regelbundet intag av månadsuppgifter finns det dock bättre förutsättningar för att upptäcka sådana fel tidigare och i närmare anslutning till den transaktion som ligger till grund för månadsuppgiften. Både arbetstagare (genom Min sida) och arbetsgivare har bättre förutsättningar att inte bara upptäcka eventuella fel utan även att kunna spåra felets orsak. Eftersom felet avser en specifik period blir det lättare att komma fram till hur felet ska rättas.

Avstämningsarbete

Avstämning av differenser mellan redovisning i skattedeklarationer och redovisning i kontrolluppgifter är en för Skatteverket omfattande arbetsuppgift som pågår under ett antal månader under årets första hälft. Skatteverkets personalkostnad för avstämningsarbete uppgick år 2006 till knappt 19 miljoner kronor. Avstämningen utförs under ett pressat tidsschema och det är därför viktigt att arbetsgivaren lämnar kontrolluppgifter i tid. För sent lämnade uppgifter medför en risk för att avstämningsarbetet inte hinner avslutas innan arbetstagarens inkomstdeklaration trycks. De förtryckta uppgifterna kan då komma att grundas på felaktiga uppgifter.

Ett införande av månadsuppgift innebär att den årliga kontrolluppgiften avseende lön kan avskaffas. Uppgifterna i skattedeklarationen kommer då att utgöras av summeringar av belopp i månadsuppgifter som arbetsgivaren lämnar. Det ska därför i princip inte vara möjligt att lämna en korrekt skattedeklaration utan att genom detta också ha lämnat månadsuppgifter.

Uppgifter som lämnas på papper

Under en övergångsperiod ska arbetsgivare kunna lämna månadsuppgift och skattedeklaration på papper. Därför behövs rutiner som stödjer detta.

Skattedeklaration lämnas på fastställt formulär, där Skatteverket genom föreskrifter meddelat utseendet. Detsamma kommer att gälla för månadsuppgifter.

Uppgifter om vilka arbetsgivare som ska få en deklarationsblankett för en viss redovisningsperiod hämtas från Skatteverkets företagsregister. Dagens skattedeklarationsblankett förtrycks med arbetsgivarens identifikationsuppgifter samt uppgift om redovisningsperiod och deklarationsdag. Denna förtryckning säkerställer att deklarationsblanketterna kan identifieras och tolkas när de kommer in för skanning. Om blanketterna inte förtrycks innebär det att deklaranterna ska fylla i uppgift om organisationsnummer och redovisningsperiod själv. Detta medför i sin tur en risk för att de uppgifter som lämnas är felaktiga, vilket medför att Skatteverket och deklaranterna måste lägga resurser på att hantera och rätta uppgifterna.

Skattedeklarationsblanketter förtryckta med period och organisationsnummer kommer att kunna skickas ut till arbetsgivarna i framtiden, precis som idag. Däremot kommer det inte att vara praktiskt möjligt att skicka förtryckta månadsuppgiftsblanketter. Detta eftersom Skatteverket inte på förhand kan veta hur många blanketter en viss arbetsgivare behöver ha för en viss redovisningsperiod. Med en lösning där månadsuppgiftsblanketterna förtrycks skulle det åvila arbetsgivarna att löpande hålla Skatteverkets uppgifter om antal månadsuppgifter som ska lämnas för en viss redovisningsperiod uppdaterade. Denna administration skulle öka den administrativa bördan hos företagen och risken för att fel antal blanketter skulle skickas ut är uppenbar.

Alternativet till maskinell tolkning efter skanning är att blanketterna skannas varefter belopp och andra uppgifter i de skannade bilderna registreras manuellt av registreringspersonal. I detta sammanhang måste nämnas att både Danmark och Nederländerna har övergått till att manuellt registrera månadsuppgifter inkomna på papper, efter att ha konstaterat att det i praktiken inte går att skanna uppgifter som lämnats formulär där arbetsgivarens identifikationsuppgifter inte har förtryckts.

Sammanfattningsvis konstaterar Skatteverket att hanteringen av uppgifter som lämnas i pappersblanketter kommer att ta stora resurser i anspråk. Detta oavsett om uppgifterna i de inkomna blanketterna tolkas maskinellt eller registreras manuellt. Inom ramen för denna utredning har det inte varit möjligt att bedöma hur stora Skatteverkets tillkommande kostnader för denna hantering kan komma att bli, men Skatteverket bedömer att det kommer att erfordras ytterligare resurser för att klara uppgiften.

3.7 Övriga intressenter

3.7.1 Fortsatt stabilt skattesystem

Det föreslagna systemet med månadsuppgift skulle bidra till att Sveriges säkra, stabila och effektiva skattesystem kan upprätthållas. Månadsuppgiftens roll i skattesystemet kan belysas med hjälp av den så kallade Medverkandekartan. Se utförlig beskrivning i *Bilaga 3 - Medverkandekartan*.

I Medverkandekartan kategoriseras den teoretiska skatteuppbörden efter i vilken grad skatterna fastställs och säkras genom system. Ju större betydelse systemen har för skatternas fastställande och kontroll desto högre systemnivå. Den högsta systemnivån, systemnivå 6, är näst intill helt säker. Den lägsta nivån, systemnivå 1, innebär att skatternas redovisning och fastställande i mycket hög grad bygger på skattebetalarnas egna aktiva medverkan. De skatter och avgifter som berörs av systemet med månadsuppgifter är inkomstskatt på tjänsteinkomster och den del av de sociala avgifterna som utgörs av arbetsgivaravgifter. Dessa skatter och avgifter befinner sig på systemnivå 5, vilket innebär att de i dag i hög grad fastställs med hjälp av system. Systemnivå 5 utgörs till stor del av skatter som direkt kan fastställas genom tredjemansuppgifter, t.ex. skatt på tjänsteinkomster.

I Medverkandekartan ingår även det beräknade skattefelet för respektive skatteslag. I stora drag kan man säga att i ju högre grad skatterna fastställs och säkras med hjälp av system, desto mindre är det relativa skattefelet. Det föreslagna systemet med månadsvis redovisning berör alltså skatteslag som för det första står för en stor del av den befintliga skatteuppbörden, för det andra har ett förhållandevis lågt relativt skattefel. Grundläggande för detta är att uppgiftslämnandet sköts av arbetsgivaren. Arbetstagarna har dock i ökande utsträckning mer än en arbetsgivare. Den minskade kontroll effektiviteten som blir följden av denna utveckling kan motverkas av månadsuppgift på arbetstagarnivå.

3.7.2 Andra myndigheters nytta av månadsuppgifter

Försäkringskassan, Statistiska Centralbyrån och Kronofogden har lämnat synpunkter på vilka möjligheter, risker och krav som ett system med månadsuppgift skulle kunna medföra utifrån dessa myndigheters perspektiv. Det finns en potential för rationalisering hos både arbetsgivare och myndigheter liksom för bättre kontrollmöjligheter. Det faller dock utanför Skatteverkets uppdrag att värdera dessa nyttor.

Om det skulle anses lämpligt skulle förslaget kunna förenas med ett effektivare utbyte av information mellan Skatteverket och andra myndigheter för att minska risken för felaktig ärendehantering och missbruk av välfärdssystemens förmåner.

Ett trettiotal välfärdssystem, som står för drygt 80 procent (426 miljarder kronor)¹¹ av välfärdsutgifterna är beroende av uppgifter om den sökandes inkomst. Det finns, enligt Skatteverkets mening, anledning att undersöka hur den fulla potentialen med månadsuppgift skulle kunna realiseras utifrån ett samlat myndighetsperspektiv.

Försäkringskassan

Försäkringskassan beräknar i dag underlaget för t.ex. sjukpenninggrundande inkomst (SGI) utifrån vad den förmånsberättigade förväntar sig komma att tjäna under året. Med månadsuppgift skulle det vara möjligt att låta beräkningen grunda sig på historiska uppgifter. Månadsuppgifterna torde också kunna ge en potential för effektivisering inom andra socialförsäkringssystem.

Med månadsuppgift skulle det även skapas förutsättningar för att på sikt utveckla kontrollen av inkomstprövade bidrag.

¹¹ Uppgift från FUT-delegationen

Kronofogdemyndigheten

Kronofogdemyndigheten (KFM) samlar i dag in inkomstuppgifter från arbetsgivare avseende arbetstagare för vilka det ska göras införsel på lönen. Arbetsgivaren åläggs sedan att administrera införseln. Vid varje givet tillfälle finns cirka 120 000 beslut om löneutmätning som effektueras. Ett löneutmättningsbeslut ändras minst en gång per år, beroende på nya normalbelopp och nya skattesatser. Många löneutmättningsbeslut ändras flera gånger årligen beroende på ändrade förhållanden hos löneutmätningssköldenären. Varje gång KFM gör en ändring av ett löneutmättningsbeslut så skickas denna ändring till arbetsgivaren som då får lägga in de nya beloppen i sitt lönesystem.

Om månadsuppgift införs skulle det kunna finnas en möjlighet att göra administrationen av systemet mindre betungande för arbetsgivaren. Ett exempel är hur Danmark, genom införandet av månadsuppgift, ordnat det så att införseln blir en del av ett förhöjt skatteavdrag. Härigenom minskar arbetsgivarens administrativa börda samtidigt som arbetstagaren slipper ”skylta” med att han är föremål för löneutmätning. I dag är regelverket kring löneutmätning, bland annat mot bakgrund av ansvarsbestämmelserna, utformade så att det krävs att arbetsgivaren delges.

Statistiska Centralbyrån

Statistiska Centralbyrån (SCB) tar bland annat in statistik avseende anställda. Bland dessa kan nämnas Registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) och Arbetskraftsundersökningarna (AKU).

Ett införande av månadsuppgift om lön skulle för SCB:s del främst kunna medföra

- en lättnad i företagens uppgiftslämnarbörda
- att det blev bättre kvalitet på statistiken
- bättre underlag för samhällsplanering.

Se vidare SCB:s egna kommentarer i *Bilaga 4 – SCB*

3.8 Rättsliga aspekter

3.8.1 Inledning

Skatteverkets förslag i denna rapport kräver ändringar i lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter, skattebetalningslagen samt lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Förslag på utformning av de ändringar i lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter och skattebetalningslagen som behövs framgår av bilaga 5. I bilagan redogörs också för gällande rätt.

Skatteverkets slutsats är att mot bakgrund av de överväganden som gjorts avseende formerna för månadsuppgifter föreslås en e-tjänst som innebär att Skatteverket tillhandahåller elektroniska förtryckta skattedeclarationer. De förtryckta uppgifterna baseras på uppgifterna som lämnas i elektroniskt inlämnade månadsuppgifter. I den nu föreslagna utformningen utgör e-tjänsten därmed en del av förfarandet i skattebetalningslagen. Den i delrapporten föreslagna webbaserade tjänsten skulle kunna ombesörja lämnade av elektronisk skattedeclaration. I rapporten lämnades därför ett förslag till en särskild lag för den sammansatta webbtjänsten i form av en ”ramlag”. I rapporten diskuterades dock att de där föreslagna bestämmelserna skulle kunna föras in i skattebetalningslagen. Någon särskild lag behövs inte med det nu föreslagna systemet med månadsuppgift.

3.8.2 Lag om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Beträffande lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter innebär de ändringar som behöver göras i korthet att det införs skyldighet att lämna uppgifter om löner, förmåner och skatteavdrag varje månad i stället för varje år. De skyldigheter som idag föreligger att lämna årlig kontrolluppgift samt sammandrag av dessa uppgifter för inkomst av tjänst tas bort. Det samma gäller arbetsgivarens skyldighet att till arbetstagaren lämna uppgift om skatteavdragets belopp samt om vilka uppgifter som lämnas i årlig kontrolluppgift till Skatteverket. Månadsuppgift ska lämnas elektroniskt men en övergångstid under vilken arbetsgivare kan lämna månadsuppgift på papper om två år föreslås. Under den tiden ska utredas om möjlighet till dispens bör införas. Det förenklade uppgiftslämnandet för privatpersoner som betalar lön till andra privatpersoner bibehålls men reglerna anpassas till föreslagna regler om förtryckt skattedeclaration.

3.8.3 Skattebetalningslagen

Förslagen innebär vidare att det i skattebetalningslagen införs en skyldighet för Skatteverket att för månadsuppgifter som lämnas elektroniskt beräkna de sammanlagda beloppen för

- sammanlagd ersättning från vilken arbetsgivaren är skyldig att göra skatteavdrag,
- periodens sammanlagda skatteavdrag,
- sammanlagd ersättning för vilken arbetsgivaren är skyldig att betala arbetsgivaravgifter, och
- periodens sammanlagda avgifter,

och förtrycka dem på en elektroniskt skattedeclaration.

Ett system med månadsuppgift innebär enligt Skatteverkets bedömning att det inte behövs någon förändring i reglerna om skattetillägg. Om uppgift om sammanlagd ersättning från vilken arbetsgivaren är skyldig att göra skatteavdrag eller för vilken arbetsgivaren är skyldig att betala arbetsgivaravgifter i den förtryckta skattedeclarationen är felaktig eller saknas på grund av att arbetsgivaren lämnat felaktiga uppgifter i månadsuppgifterna är det arbetsgivarens ansvar att göra ändring eller tillägg i skattedeclarationen. Om arbetsgivaren inte gör sådan ändring har arbetsgivaren lämnat en oriktig uppgift och skattetillägg kan påföras enligt skattebetalningslagen.

Enligt nuvarande regler anses ett beslut om skatten ha fattats i enlighet med deklARATIONEN om en skattedeKLARATION har lämnats i rätt tid och på rätt sätt (11 kap. 16 § skattebetalningslagen). Förslaget i denna rapport att beslut ska kunna fattas i enlighet med deklARATIONEN även för nya ändrade deklARATIONER som inkommer före senaste tidpunkt för att lämna skattedeKLARATION för den aktuella redovisningsperioden innebär att bestämmelsen i 11 kap. 16 § utvidgas. Det bör utredas vidare om förslaget bör begränsas till att gälla endast sådana uppgifter som lämnas av en arbetsgivare.

3.8.4 Lag om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Utgångspunkten för Skatteverkets förslag är att samma uppgifter som i dag görs tillgängliga enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska göras tillgängliga. Den nuvarande regleringen i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet täcker därför i stor utsträckning de ändringar som föreslås. Några författningsändringar bör därför inte vara nödvändig i denna del. Möjlighet till direktåtkomst i vissa situationer kan komma att behöva införas. Det föranleder i så fall ändring av reglerna om direktåtkomst i anslutning till 2 kap. 7–9 §§ lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

4. Månadsuppgift – närmare om förslag på utformning

4.1 Allmänt

I detta avsnitt beskrivs förslagets tekniska utformning. Bland annat beskrivs hur månadsuppgifter lämnas in och hur skattedeklarationen byggs upp.

4.2 Löne- och skattehantering med månadsuppgift

4.2.1 Förutsättningar för förslaget

Det förslag som Skatteverket nu lägger fram tar tillvara erfarenheterna som gjorts i framför allt Danmark och Nederländerna. Arbetsgivare ska, på samma sätt som i dessa länder, månadsvis till Skatteverket lämna uppgift avseende lön, förmåner m.m. samt avdragen preliminärskatt för varje arbetstagare.

För att arbetsgivaren ska kunna göra korrekt preliminärskatteavdrag för varje arbetstagare behöver denne ha uppgift om dels vilken skattetabell som ska användas, dels ifall särskild beräkningsgrund ska tillämpas; arbetstagaren kan ha fått beslut om ”jämkning” av skatteavdraget. Skatteverkets tekniska rutin för att lämna månadsuppgift och skattedeklaration ska utformas så att den arbetsgivare som registrerar månadsuppgifterna via webbformuläret får hjälp med att beräkna korrekt skatteavdrag utifrån Skatteverkets uppgifter om skattetabell och jämningsbeslut för var och en av arbetstagarna.

Skatteverket har på sin webbplats sedan mars 2001 e-tjänsten ”Skattedeklaration”, där företag kan lämna sin skattedeklaration via Internet. En sådan webbaserad tjänst för arbetsgivare som beskrivs i denna rapport skulle i princip bli en vidareutveckling av e-tjänsten ”Skattedeklaration”, där denna bl.a. tillförs funktionalitet för att räkna fram rätt skatteavdrag för var och en av arbetstagarna samt beräkna de sammanlagda skatteavdragen och arbetsgivaravgifterna för arbetsgivaren. En vidareutvecklad e-tjänst måste kunna stödja alla företag som vill lämna uppgifter elektroniskt, oavsett om företagen levererar vissa uppgifter direkt från löne- eller bokföringssystemet eller om de registrerar uppgifterna via tjänstens användargränssnitt.

4.2.2 Arbetsflödet vid uppgiftslämnande

En skyldighet att lämna månadsuppgift avseende lön, förmåner och skatteavdrag för arbetstagarna påverkar företagens administration. Nedan beskrivs principerna för hur flödet skulle se ut beroende på hur arbetsgivarens löne- och skattehantering är upplagd.

Arbetsgivare som har lönesystem med stöd för elektronisk överföring av månadsuppgifter

För arbetsgivare med lönesystem som stödjer elektronisk överföring av månadsuppgifter till Skatteverket kommer uppgiftslämnandet att kunna gå till på i princip detta vis.

1. Arbetsgivaren gör löneberedning och löneberäkning i lönesystemet. I samband med detta skapas månadsuppgift samt lönespecifikation och bokföringsunderlag i lönesystemet. Månadsuppgiften kan lämnas antingen direkt i anslutning till lönekörningen, som kan infalla ett antal veckor före förfallodagen för perioden, eller senare.

Slutrapport

Månadsuppgift och skattedeklaration

2008-06-30

- 31 -

2. Arbetsgivaren loggar in på Skatteverkets e-tjänst Skattedeklaration genom att identifiera sig med sin e-legitimation.
3. Månadsuppgifterna som upprättats i lönesystemet förs över till Skatteverkets e-tjänst, där summeringar kontrolleras. Med utgångspunkt i Skatteverkets beräkning av skatteavdrag signaleras eventuella felaktiga uträkningar och summeringar till arbetsgivaren, som ges tillfälle att rätta dessa innan månadsuppgifterna lämnas till Skatteverket.
4. När alla månadsuppgifter är lämnade presenteras en summering av de sammanlagda ersättningarna i det elektroniska deklaraionsformuläret. I formuläret förtrycks också en uträkning, som Skatteverkets e-tjänst har gjort, av beloppen för arbetsgivaravgifter och avdragen skatt, baserade på de personnummer som finns angivna i månadsuppgifterna för arbetstagarna.
5. Arbetsgivaren registrerar övriga deklaraionsuppgifter på skattedeklarationsnivå, t.ex. eventuella avdrag för regionalt stöd.
6. När arbetsgivaren registrerat alla deklaraionsuppgifter presenteras en sammanställning av de uppgifter som deklaraionen kommer att innehålla, dvs. summering av sammanlagda ersättningar, uppgifter om arbetsgivaravgifterna och avdragen skatt samt summa att betala.
7. Efter att ha granskat de sammanställda uppgifterna skriver arbetsgivaren under deklaraionen genom att använda sin e-legitimation. Deklaraionsuppgifterna skickas till Skatteverket, som kvitterar mottagandet genom att returnera en elektronisk kvittens. I samma ögonblick som skattedeklaraionsuppgifterna tas emot fattar Skatteverket ett automatiskt beslut.

Arbetsgivare som saknar lönesystem med stöd för elektronisk överföring av månadsuppgifter

Det kommer att finnas lönesystem som inte stödjer automatisk överföring av månadsuppgifter. De arbetsgivare som har sådana system får registrera månadsuppgifterna via det deklaraionsformulär som den elektroniska deklaraionsrutinen innehåller, på samma sätt som de arbetsgivare gör som helt saknar lönesystem.

Om man utgår från beskrivningen i avsnittet ovan återfinns den enda skillnaden i det som beskrivs i punkt 3. Istället för att månadsuppgifterna förs över med automatik från lönesystemet till deklaraionsrutinen får arbetsgivaren manuellt registrera dem i webbrutinen. I detta läge hämtar rutinen uppgift om varje arbetstagares skattetablell och beslut om eventuell jämkning, så att skatteavdraget kan räknas ut och presenteras för arbetsgivaren som en förtryckning av uppgifter i webbformuläret.

När arbetsgivaren registrerat samtliga månadsuppgifter fortsätter flödet på samma vis som beskrivits ovan, från och med punkten 4 i beskrivningen ovan.

Arbetsgivare som lämnar månadsuppgifter och skattedeklaration på papper

För de arbetsgivare som lämnar skattedeklaration på papper kommer uppgiftsflödet att vara i stort sett som idag, men med den skillnaden att uppgifterna om lön och skatteavdrag för respektive arbetstagare också ska lämnas till Skatteverket och inte endast till arbetstagaren.

4.2.3 Förväntade volymer

Hur stor andel av månadsuppgifterna som kan förväntas lämnas elektroniskt respektive på papper är svårt att förutsäga. När motsvarande ordning har införts i Danmark och Nederländerna har det visat sig att andelen uppgifter som lämnas på papper har blivit lägre än vad som på förhand beräknats.

Antalet företag som väljer elektronisk redovisning kan antas bli större ju mer attraktivt det blir att lämna uppgifterna elektroniskt jämfört med papper. Det kan härvid konstateras att det kommer att bli betydligt enklare för arbetsgivarna att lämna månadsuppgift elektroniskt jämfört med på papper.

För stora arbetsgivare utgör mängden arbetstagare ett argument för att lämna uppgifterna elektroniskt. För små arbetsgivare utgör den hjälp som webblösningen erbjuder ett argument för elektronisk inlämning.

4.2.4 Rättelse av månadsuppgift och skattedeklaration

Arbetsgivaren korrigerar lämnade månadsuppgifter genom att lämna nya. Nya uppgifter behöver endast lämnas för den arbetstagare där det blivit fel. Nya totalsummor för perioden beräknas och förtrycks i det elektroniska deklarationsformuläret. De nya uppgifterna kan innebära att tidigare redovisade deklarationsuppgifter på skattedeklarationen ändras. Arbetsgivaren granskar och skriver under deklarationen, precis som då de ursprungliga uppgifterna lämnades.

Om de nya månadsuppgifterna lämnas innan deklarationsperiodens förfallodag fattas ett automatiskt beslut. Lämnas de nya uppgifterna efter periodens förfallodag så innebär det ett omprövningsförfarande i deklarationsrutinen ges arbetsgivaren möjlighet att ange varför ändringen görs.

Upptäcker arbetstagaren att de uppgifter som arbetsgivaren har redovisat till Skatteverket inte är korrekta ska han vända sig till arbetsgivaren för att initiera en korrigerande. Arbetsgivaren korrigerar då genom att lämna nya månadsuppgifter till Skatteverket, på samma sätt som beskrivits ovan när det gäller rättelse på arbetsgivarens initiativ.

4.2.5 Förtryckning av arbetstagares inkomstdeklaration

Efter förfallodagen för skattedeklarationen avseende löneutbetalningar gjorda i december summerar Skatteverket uppgifterna i arbetstagarens samtliga månadsuppgifter för året. De summerade uppgifterna förtrycks i arbetstagarens inkomstdeklaration. Arbetsgivaren behöver inte framställa och lämna någon årlig kontrolluppgift. Inkomsttaxering sker på samma sätt som idag.

4.3 Anpassning av administrativa och tekniska system

4.3.1 Framförhållning vid lagstiftningsarbete

Informationsinnehållet i månadsuppgiften måste fastställas minst ett halvår innan den ska börja lämnas. Företag, programleverantörer och Skatteverket behöver tid för att anpassa sina administrativa och tekniska rutiner. Det är mycket viktigt att det tas hänsyn till detta då tidpunkten för ikraftträdande för nya bestämmelser om redovisning i månadsuppgift bestäms.

4.3.2 Skatteverkets verksamhetssystem

Skatteverket hanterar samtliga beskattningsbeslut som gäller mervärdesskatt, avdragen skatt och arbetsgivaravgifter i ett och samma verksamhetssystem, det s.k. Moms AG-systemet. I detta system hanteras både beslut som grundas direkt på redovisning i skattedeclaration och omprövningsbeslut.

Hanteringen av kontrolluppgifter sker i ett annat system, vilket utgör en del av det tekniska stödet för inkomsttaxering. Arbetet med avstämning av kontrolluppgifter mot skattedeclarationer utförs med stöd av både kontrolluppgiftssystemet och Moms AG-systemet.

En ordning med månadsuppgifter skulle kräva Anpassning av befintliga tekniska system såväl som nyutveckling. Skatteverket har uppskattat resurserna som skulle åtgå till utveckling, drift, m.m. av det tekniska stödet till totalt mellan 50 och 70 miljoner kronor. Skatteverket bedömer att utvecklingsperioden kommer att vara mellan 18 och 24 månader.

4.3.3 Bokförings- och lönesystem

Som framgått av beskrivningen så kräver en lösning med månadsuppgifter att bokförings- och lönesystem kan kommunicera med Skatteverkets e-tjänster för uppgiftslämnande. Den nödvändiga anpassningen av systemen måste ske i samverkan mellan Skatteverket och programföretagen, så att resultatet stödjer både de krav som Skatteverket har på inlämning av information och de krav som arbetsgivarna och arbetstagarna ställer. De senare har ofta behov av en mycket mer detaljerad information än vad Skatteverket har, exempelvis vad gäller uppgifter i lönebesked.

Skatteverket vill betona vikten av att programföretagen ges god framförhållning för att genomföra det utvecklingsarbete som krävs. Eftersom anpassningarna av bokförings- och lönesystemen måste samordnas med Skatteverkets utvecklingsarbete gäller samma tidsmässiga förutsättningar i detta avseende, dvs. minst 18 – 24 månader.

5. Konsekvenser

5.1 Arbetstagare

Direkt

Arbetstagaren kan från Skatteverket få uppgift om hur mycket lön och skatt som arbetsgivaren rapporterat varje månad avseende denne.

Arbetstagaren behöver inte spara sina lönebesked för att vara säker på att bli tillgodoräknad den avdragna skatten.

Framtida möjligheter

Månadsuppgift skapar förutsättning för att utveckla systemet för införsel så att arbetsgivaren inte behöver få veta att arbetstagaren är föremål för löneutmätning.

Månadsuppgift skapar förutsättning för att andra myndigheter ska kunna få bättre information om inkomster.

5.2 Arbetsgivare

5.2.1 Alla arbetsgivare

Direkt

Arbetsgivaren ska inte efter årets utgång sammanställa årlig kontrolluppgift avseende lön, förmåner och avdragen skatt för varje arbetstagare.

- Den totala kostnaden för arbetsgivarna för detta uppgår enligt Nuteks mätningar till 30 miljoner kronor per år¹².

Arbetsgivaren ska varje månad elektroniskt lämna uppgift om lön, förmåner och avdragen skatt för varje arbetstagare.

- Skatteverket bedömer att arbetsgivarnas totala årskostnad för det elektroniska uppgiftslämnandet sannolikt inte överstiger dagens kostnad för att lämna årlig kontrolluppgift för lön.

Arbetsgivarna sparar drygt 15 miljoner kronor per år på att inte behöva besvara Skatteverkets frågor rörande differenser mellan skattedeclarationer och kontrolluppgifter¹³.

Rättelser av tidigare lämnade uppgifter ska ske genom att ny månadsuppgift lämnas för den arbetstagare som berörs.

Arbetsgivaren behöver etablera nya rutiner för att lämna månadsuppgift och skattedeclaration.

¹² Nutek rapport R 2007:19

¹³ Beräkningen är gjord med utgångspunkt från Skatteverkets statistik samt Nuteks uppgifter om timlöner

Framtida möjligheter

Den totala uppgiftslämnarbördan för arbetsgivare kan minska eftersom flera myndigheter skulle kunna använda den information som har lämnats i månadsuppgift till Skatteverket.

5.2.2 Särskilt för småföretag

För småföretag som manuellt registrerar månadsuppgifter via Skatteverkets e-tjänst underlättas inlämnandet bl.a. genom

- att e-tjänsten föreslår skatteavdrag utifrån uppgift om arbetstagarens skatteta-
bell och jämningsbeslut,
- att e-tjänsten summerar lön och skatt för de månadsuppgifter som registrerats,
- en interaktiv hjälpfunktion kopplad till e-tjänstens elektroniska formulär.

5.3 Skatteverket

Direkt

Skatteverket får bättre underlag för urval och kontroll av arbetsgivaravgifter och avdragen skatt.

Det årliga arbetet med avstämning av arbetsgivarens kontrolluppgifter och skattede-
klarationer försvinner, motsvarande en kostnad om knappt 19 miljoner kronor per år.
Arbetsflödet blir jämnare fördelat under året.

Beroende av i vilken omfattning de elektroniska rutinerna för redovisning används,
kan kostnaden för utskick av pappersdeklarationer till arbetsgivare komma att minska
med upp till nio miljoner kronor per år.

Skatteverket uppskattar kostnaden för utveckling, drift m.m. av en teknisk lösning för
att hantera månadsuppgifter och skattedeklarationer till mellan 50 och 70 miljoner
kronor. Till detta kommer kostnader för en eventuell regelmotor. Utvecklingstiden
uppskattas till mellan 18 och 24 månader. Införande måste ske vid ett kalenderårsskif-
te.

Hanteringen av månadsuppgifter som lämnas på papper kommer att vara manuell och
relativt kostsam.

Mängden ärenden kommer att öka.

5.4 Övriga intressenter

5.4.1 Offentliga finanser

Månadsuppgift bidrar till en bättre konkurrens och lägre skattefel då

- det blir lättare att göra rätt genom förenklad uppgiftsinlämning
- och svårare att göra fel genom bättre underlag för skattekontroll.

5.4.2 Andra myndigheter, kommuner och A-kassor

Månadsuppgift skapar en förutsättning för att andra myndigheter, kommuner och A-kassor ska kunna få månadsvisa inkomstuppgifter utan att belasta arbetsgivare och arbetstagare.

Tätare intervall av inkomstuppgifter ger bättre underlag för samhällsplanering, eftersom trender kan upptäckas tidigare och med bättre precision.

5.4.3 Programleverantörer

Lönesystem måste anpassas dels till det nya regelverket för månadsuppgift, dels till att kommunicera med Skatteverkets e-tjänst. Informationsinnehållet i månadsuppgift måste fastställas minst ett halvår innan den ska börja lämnas. Det är mycket viktigt att det tas hänsyn till detta då tidpunkten för ikraftträdande för nya bestämmelser om redovisning i månadsuppgift bestäms.

6. Fortsatt arbete

6.1 Kostnads-/nyttoanalys ur ett samhällsperspektiv

Månadsuppgift som arbetsgivare lämnar till Skatteverket ger möjlighet till informationsutbyte med andra myndigheter. Inom utredningens ram har kontakt tagits med Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och SCB. Skälet till dessa kontakter är bl.a. att de redan idag är mottagare av uppgifter från Skatteverket. De kommer således att direkt påverkas av ett förändrat uppgiftslämnande. Härutöver har Skatteverket haft kontakt med socialdepartementets SGI-projekt som utreder förutsättningar och krav på användning av historiska inkomstuppgifter som underlag för beräkning av dagersättning. Skatteverket har även fått synpunkter från byggbranschen, som påtalar vikten av månadsvis redovisning av lön och skatteavdrag som ett led i kampen mot svartjobb.

Det har inte ingått i Skatteverkets uppdrag att göra en fullständig samhällsekonomisk kostnads-/nyttoanalys av vilka effekter införandet av månadsuppgift, kan få för arbetsgivares administrativa börda, på svartjobb och bidragsfusk. En sådan analys kräver aktiv medverkan från andra myndigheter och näringslivet. I en sådan utredning bör de olika myndigheternas behov av information utredas och värderas. Definitioner och begrepp kan behöva ses över. Önskemål om information som är av värde för de olika myndigheternas verksamhet måste vägas mot en eventuell ökning av den administrativa bördan för arbetsgivare.

7. Bilagor

Bilaga 1 – Exempel från mindre företag

Bilaga 1 - Exempel
från mindre företag

Bilaga 2 – Jämförelse med andra länder

Bilaga 2 - Jämförelse
med andra länder

Bilaga 3 – Medverkandekartan

Bilaga 3 -
Medverkandekartan

Bilaga 4 – SCB

Bilaga 4 - SCB

Bilaga 5 – Rättsliga aspekter

Bilaga 5 - Rättsliga
aspekter

8. Referensmaterial

Nedanstående lista omfattar skriftligt material som utgjort stöd och inspiration i utredningen. I de fall vi direkt kan hänvisa till särskilt dokument i rapporten framgår det av fotnot. I listan anges titel på dokumentet eller annan identitet.

Sverige

En webbaserad tjänst för löneutbetalare – Ansvarsfrågor och rättsliga aspekter, Skatteverket, bilaga till dnr: 131 90773-08/113, 2008-03-31

Fördelar med skatta.se ur Försäkringskassans perspektiv, 12 maj 2008

Företagens villkor och verklighet 2002 – IT i småföretag, Nutek, Rapport B2004:1

Företagens villkor och verklighet 2005 – dokumentation och svarsöversikt, Nutek, Rapport 2005:10

Förstudie 2 Historisk inkomst som beräkningsgrund för dagersättning (utkast), PM Försäkringskassan, 2008-02

Krafttag mot svartarbete, Byggbranschen i samverkan, 0706

Näringslivets administrativa bördor – Inkomstskattelagen och angränsande lagstiftning, Nutek, Rapport 2005:05

Näringslivets administrativa kostnader – Inkomstskattelagen och angränsande lagstiftning, Nutek, Rapport 2007:19

Socialavgifter, Nils-Fredrik Carlsson, Christer Silfverberg, Yvonne Svenström, 2006

Svartköp och svartjobb i Sverige, Del 2: Möjliga åtgärder mot svartarbete och bidragsfusk, Skatteverket, Rapport 2007:1

Danmark

eIndkomst – Skatteverket 13 Mars 2008 - ppt-presentation från studiebesök vid danska Skat

Norge

Konceptuell modell og brukerprocesser for innrapportering av oppgavepliktige ytelser (LSA), Skatteetaten, 2007-08-31

Lønnsamhetsanalyse av ny innberetningsordning, Skattedirektoratet, 24 oktober 2007

Nederländerna

Fullständig problemanalys – Lönedeklarationskedja, 12 september 2007

Mandatory Electronic Filing, Belastingdienst, ppt-presentation 18 April 2008